

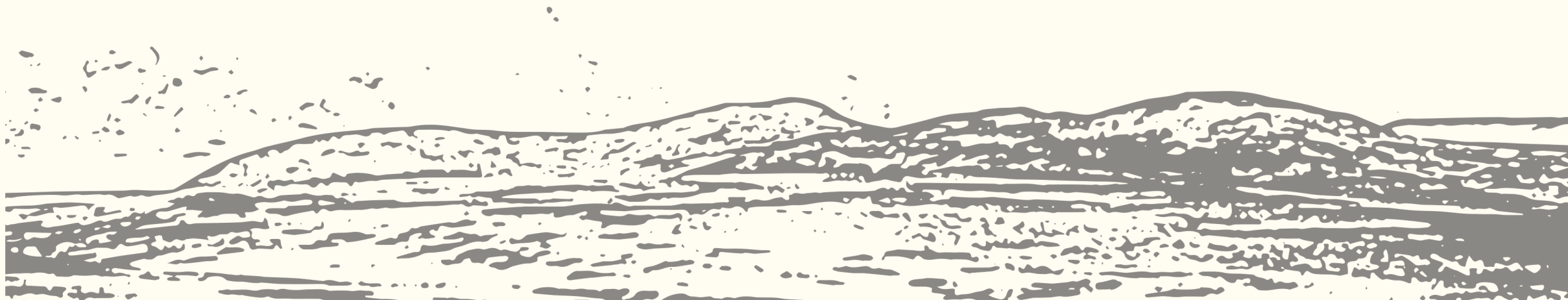

Samisk naturbruk er en del av løsningen

– Sametingets arbeid med Naturavtalen

Anne Henriette Nilut, politisk rådgiver for Sametingsrådet

26.10.23

Naturavtalen

- Anerkjenner urfolks rettigheter til fortsatt bærekraftig bruk av naturmangfoldet
- Stortingsmelding om Naturavtalen vil legge føringer for verneområdepolitikken
- Bevare og verne 30% av både land og hav
- Påvirke samiske lokalsamfunn og rettighetshavere direkte

Naturvern – kollisjon av verdensbilder

«Offentlig forvaltning når det gjelder utmark, har hovedsakelig vært innrettet mot allmenhetens interesser. «Naturvern» og «friluftsliv» har vært overordnede hensyn og ikke utmarksutøvernes interesser og rettigheter.

(69) Utredningen av forslaget om naturvernområdet i Kautokeino pekte på at «for urfolk i mange land har etablering av nasjonalparker og verneområder ofte betydd at de har blitt marginalisert, usynliggjort og fratatt rollen som ressursforvaltere i egne områder».

– Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, kapittel 23 Utmarksressursene pkt 23.7

Govven: Árvu / Sámediggi

Samiske perspektiver til verneområdeforvaltning

NORCE ved Riseth et al. (2023) *Kunnskapsgrunlaget for forvaltning av verneområder – samiske perspektiver*

lite forståelse for behovene som samiske næringer og samisk kulturutøvelse har i verneområdeforvaltningen

Mattias Åhrén(2023) *Utredning om relationen mellom kap.V naturmangfoldslovens bestemmelser områdesvern och den internationella urfolksrätten*

1. naturmangfoldloven bygges på tanken om kulturelt nøytralt naturbruk
2. dagens forvaltningsmodell med de lokale verneområdestyrene legger ikke til grunn at det norske og samiske folket er likeverdige, og har like rettigheter

Sametingets arbeid

Sametingets forventninger til nasjonal implementering av Naturavtalen, vedtatt av plenum 29.09.23

respekt for menneskets totale avhengighet av naturen

forvalter naturgodene også med tanke på **kommende generasjoner**

tett **tilknytning** til naturen og **bred kunnskap** om områdene der samer har oppholdt seg igjennom generasjoner

Verdisetting av naturen slik Naturregnskapet tar sikte på, må også **ta innover seg ikke-monetære verdier** knyttet til naturen.

kultur, språk og åndelighet **kan ikke omdannes til og måles direkte i pengeverdier**

dagens lovverk og miljøforvaltningens praksis **ikke har forståelse for, eller nødvendige verktøy** for ivaretagelse av, samisk bærekraftig bruk.

behov for nye verktøy i miljøforvaltningen gjennom revidering av lovverk

forbedring av forvaltningspraksis slik at statens folkerettslige ansvar for beskyttelse av samisk kulturutøvelse ikke blir underordnet det tradisjonelle naturvernet i miljøforvaltningens fortolkninger og praksis

verning av de områder som danner grunnlaget for samisk kultur, må ikke i praksis bety at man ikke kan videreføre samiske tradisjoner og praksiser

det finnes ikke kategorier av nasjonal lovgivning som kan romme slike **urfolksinitierte bevaringsformer**

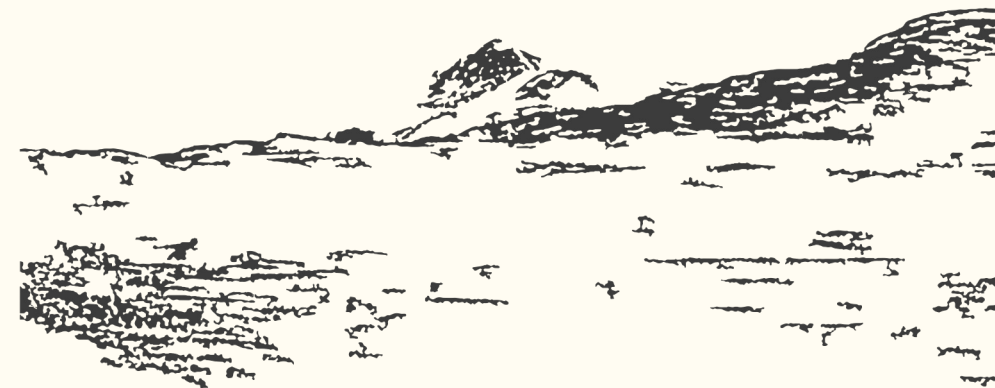
tradisjonell **samisk bruk er det beste vernet** for naturmangfoldet

implementering av **samisk tradisjonell kunnskap** i naturforvaltningens praksis

samenes bærekraftige naturbruksmåter må **anerkjennes og respekteres** i nasjonal implementering av naturavtalen

målrettet satsning med tanke på både tradisjonell kunnskap og urfolkskunnskap

tett dialog med samiske kunnskapssentra for tradisjonell kunnskap, samiske lokalsamfunn og rettighetshavere

inkludering av urfolks tradisjonelle kunnskap
i beslutningsgrunnlag om naturmangfold.

aktiv videreføring av kunnskapen fra
generasjon til generasjon

respekt og beskytte urfolks tradisjonelle
bruk av fornybare ressurser samt **oppmuntre
til denne bruken**

Naturavtalen bør påvirke arbeidet i spørsmål
om forvaltning av viltlevende ressurser i
Norge, slik som eksempelvis Tanalaksen

kapasitetsbygging og kompetanse slik at det samiske samfunnet kan delta som likeverdige parter i gode prosesser med statlige myndigheter

tap av natur og klimaendringer ikke er adskilte prosesser, men forsterker hverandre

Ivaretagelse av naturmangfold må støtte opp om de **klimatilpassinger** som samiske næringer har foran seg.

Den grønne omstillingen kan ikke komme på bekostning av verken samisk kultur og næringer, eller naturmangfoldet og økosystemer i tradisjonelle samiske områder som danner grunnlaget for kulturen

Sametinget forventer å **bli involvert i beslutningsprosesser** for beslutninger om bevaring av naturmangfold som berører samiske områder, samer og samiske rettighetshavere

vår kunnskaper og bærekraftige naturbrukspraksiser er **en del av løsningen** for å ivareta naturen til kommende generasjoner, i mange generasjoner fremover!

Giitu! Takk!

